

นิพนธ์ต้นฉบับ ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยของบุคลากร ทางคลินิก สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จพระเจ้าพระยา

วิภาวี เผ่ากันทราร*
เกตุรมาศ อยู่ถื่น**

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ : เพื่อสำรวจปัญหา/อุปสรรคในการทำวิจัยของบุคลากรสถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จพระเจ้าพระยา

วัสดุและวิธีการ: การศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงบรรยาย โดยกลุ่มตัวอย่างคือบุคลากรบริการทางคลินิก จำนวน 164 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 คำตอบและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผล: 1) บุคลากรบริการทางคลินิกที่ตอบแบบสอบถาม มีความรู้เดิมเรื่องระเบียบวิธีวิจัยร้อยละ 92.7 มีประสบการณ์การทำวิจัยในระหว่างศึกษาถึงร้อยละ 79.3 แต่มีเพียงร้อยละ 50.6 ที่มีประสบการณ์ทำวิจัยหลังการศึกษา และพบว่าร้อยละ 53.0 ตอบว่าไม่แน่ใจเรื่องการวางแผนการทำวิจัย 1-5 ปีข้างหน้า ร้อยละ 56.7 ไม่เคยอบรมความรู้ด้านการวิจัยของสถาบันฯ และไม่ต้องการให้สถาบันฯ พัฒนาด้านวิจัยให้กับตนเองถึงร้อยละ 55.5 บุคลากรบริการทางคลินิกที่ทำวิจัยจำนวน 83 คน มีการทำวิจัยจำนวน 127 เรื่อง ส่วนใหญ่ เป็นการวิจัยพื้นฐาน ใช้เวลาในการวิจัยไม่เกิน 1 ปี ด้วยทุนส่วนตัว และทำเป็นกลุ่มภายในวิชาชีพเดียวกัน 2) ปัญหาอุปสรรคในการทำวิจัยมากที่สุด 5 ลำดับแรก คือ มีภาระงานมาก ไม่มีเวลา ขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยพื้นฐานเพื่อการทำวิจัย ขาดความรู้ด้านการใช้สถิติ และมีภาระส่วนตัวมาก

สรุป : ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยของบุคลากรทางคลินิก คือ เวลาและการสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งการส่งเสริมปัจจัยเอื้อและสร้างเจตคติที่ดีต่อการทำวิจัยจะช่วยสนับสนุนให้เกิดผลงานวิจัยมากขึ้น

คำสำคัญ: การทำวิจัย บุคลากรทางคลินิก ปัญหา/อุปสรรค

* พยาบาลผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง, สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จพระเจ้าพระยา

** นักจัดการงานทั่วไป, สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จพระเจ้าพระยา

PROBLEMS AND OBSTACLES IN CONDUCTING RESEARCH AMONG CLINICAL PERSONNELS AT SOM- DET CHAOPRAYA INSTITUTE OF PSYCHIATRY

Wipawee Phaokuntarakorn *

Keyunmart Yootin**

Abstract

Purpose: To study research status and problems in conducting research among clinical personnel at Somdet chaopraya Institute of Psychiatry.

Materials and Methods: Self-reported, 5-Likert scale questionnaires were completed by 164 clinical personnel. Descriptive statistics was used to analyze research question.

Results : The findings revealed the following: 1) 92.7 percent of the respondents have knowledge about the methodology used. About 79.3 percent have been conducting research in the study but 50.6 percent experienced a research after study. And 53.0 per cent felt not sure to do research in 1-5 years. About 56.7 percent have not been lean research methodology from institute. And 55.5 percent did not need to lean research methodology more. The 83 respondents had conducted 127 studies: basis research, 1 year used and used of private capital. They did research within the same professional group. 2) the first five reasons for problems/obstacles in conducting research of respondents were work responsibilities and their personal, lack of facilities and infrastructure for conducting research, and lack of knowledge statistics for research.

Conclusion: the mainly of problems in conducting research among clinical personnel were lack of time and facilities and infrastructure for conducting research. If there are promotion activity and a positive attitude to research project will help encourage more research.

Keywords : clinical personnel, conducting research, problems/obstacles

*Advanced Practice Nurse, Somdet Chaopraya Institute of Psychiatry

**General Administration Officer, Somdet Chaopraya Institute of Psychiatry

บทนำ

การวิจัยเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ และนำมาประยุกต์ใช้ด้วยการกำหนดนโยบายและวางแผนทางปฏิบัติได้ ซึ่งในประเทศไทยได้มีการให้ความสำคัญตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 โดยการเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยของประเทศ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนและให้มีการเพิ่มจำนวนนักวิจัย² แต่การสนับสนุนดังกล่าวยังไม่เพียงพอ เพราะเมื่อพิจารณาสถานการณ์การวิจัยของประเทศไทยเปรียบเทียบกับในระดับสากลพบว่าประเทศไทยมีการพัฒนาการวิจัยน้อยกว่าประเทศอื่นๆ³ ในงานสาธารณสุขมีลักษณะเช่นเดียวกัน คือมีการสนับสนุนด้วยการกำหนดเป็นนโยบายในแผนพัฒนาการสาธารณสุข ฉบับที่ 74 การกำหนดเป็นยุทธวิธีการพัฒนาสาธารณสุขข้อที่⁴ ในแผนพัฒนาการสาธารณสุข ฉบับที่ 8⁵ และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ด้วยการเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยของประเทศและเพิ่มจำนวนนักวิจัยของประเทศ² รวมทั้งในแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 9 มีการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพทางปัญญาของระบบสุขภาพด้วยการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพและมีการจัดตั้งสถาบันวิจัยสมุนไพรและการแพทย์แผนไทย⁶ แต่ปริมาณการวิจัยยังมีไม่มากเช่นกัน

สำหรับสถานการณ์การวิจัยของสถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จพระเจ้าพระยาไม่แตกต่างจากแห่งอื่นๆ คือมีความสนใจการวิจัยนานกว่า 30 ปี

โดยมีการจัดตั้งหน่วยงานค้นคว้าวิจัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 และพัฒนาขึ้นเป็นศูนย์วิจัยและพัฒนาในปี พ.ศ. 2542 และมีการจัดอบรมการวิจัยแก่นุคลากรถึง 17 โครงการโดยแต่ละโครงการมีบุคลากรเข้ารับการอบรมประมาณ 30-40 คน โดยบุคลากรส่วนใหญ่ที่เข้ารับการอบรมมีการดำเนินการวิจัยระหว่างการอบรม แต่หลังการอบรมไม่ปรากฏผลงานวิจัยเพิ่มขึ้นในปี 2549 ศูนย์วิจัยและพัฒนาได้ทำการสำรวจผลงานวิจัยของบุคลากรในสถาบันฯ ระหว่างปี พ.ศ. 2521 ถึงปี พ.ศ. 2548 พบว่ามีเพียงจำนวน 176 เรื่อง และ 46 เรื่องหรือ 1 ใน 4 เป็นผลงานที่ได้จากการศึกษาในระดับปริญญาโท⁷ และในทำนองเดียวกันที่บุคลากรหลังจบการศึกษาระดับสูงขึ้นไปมีเพียงส่วนน้อยที่ทำวิจัย ฉะนั้นการทำวิจัยของบุคลากรสถาบันฯ จึงมีประมาณ 4-5 เรื่องต่อปี ซึ่งถือว่าน้อยมากสำหรับการเป็นสถาบันวิชาการ

การไม่ดำเนินงานวิจัยไม่พบว่ามีการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมว่าบุคลากรมีปัญหาอุปสรรคในการทำวิจัยอย่างไรจึงทำให้ผลงานวิจัยที่ปรากฏมีน้อยกว่าที่ควรจะเป็น จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการทำวิจัยพบว่าหลักฐานส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในกลุ่มอาจารย์ในมหาวิทยาลัยและครูในโรงเรียน โดยพบว่าปัญหาอุปสรรคในการทำวิจัยของกลุ่มอาจารย์ในมหาวิทยาลัยและครูในโรงเรียนมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยของบุคลากรประกอบด้วยปัจจัยภายในตัวผู้วิจัยและปัจจัยภายนอกตัวผู้วิจัย^{8,9,10,11} โดยปัจจัยภายในตัวผู้วิจัยประกอบด้วย แรงจูงใจใฝ่

สัมฤทธิ์ การเห็นคุณค่าหรือประโยชน์ของการวิจัย ความรู้ในระเบียบวิธีวิจัย มีความพร้อมทางสภาพความเป็นอยู่ งานที่ปฏิบัติ และสุขภาพร่างกาย ส่วนปัจจัยภายนอกประกอบด้วยเงินทุนในการทำวิจัยเวลาที่ปรึกษาแหล่งค้นคว้าข้อมูล เอกสาร การมีสภาพแวดล้อมทางวิชาการ การสนับสนุนจากผู้บริหาร และความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน และภาวะที่มีความต้องการใช้งานวิจัย ปัจจัยดังกล่าวไม่พบว่ามีการศึกษาในหน่วยงานบริการหรือหน่วยงานของกรมสุขภาพจิต ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจดำเนินการวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์ ศึกษาสภาพและสำรวจปัญหา/อุปสรรคในการทำวิจัยของบุคลากรสถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จพระเจ้าพระยา เพื่อจะได้หาวิธีในการส่งเสริมให้บุคลากรมีการดำเนินงานวิจัยเพิ่มขึ้น อันจะส่งผลต่อการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการบริการเชิงบูรณาการวิชาการด้านจิตเวชศาสตร์และประสาทจิตเวชศาสตร์ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัสดุและวิธีการ

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงบรรยาย โดยศึกษาในบุคลากรบริการทางคลินิกที่ปฏิบัติงานระหว่างเดือนตุลาคม ถึง เดือนพฤศจิกายน 2554 จำนวน 202 คน โดยการแจกแบบสอบถามภายหลังการรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 164 คิดเป็นร้อยละ 81.19

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไป 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลในการ

ทำ/ปัญหาอุปสรรคที่เป็นเหตุผลไม่ทำวิจัยและ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย ซึ่งแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นการตอบชนิดประมาณค่า 5 คำตอบ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนคือ ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของการทำวิจัยและการสัมภาษณ์บุคลากรในสถาบันจำนวน 10 คน ในประเด็นปัญหาและอุปสรรคของการทำวิจัย นำข้อมูลดังกล่าวพัฒนาเป็นเครื่องมือและทดสอบหาความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาคเท่ากับ 0.86

การแปลผลปัญหา/อุปสรรคในการทำวิจัยใช้เกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิต¹² ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 เห็นด้วยกับข้อความในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 เห็นด้วยกับข้อความในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 เห็นด้วยกับข้อความในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 เห็นด้วยกับข้อความในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 เห็นด้วยกับข้อความในระดับมากที่สุด

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม ถึง เดือนพฤศจิกายน 2554 โดยการขออนุมัติผู้อำนวยการในการทำวิจัยและผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของสถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จพระเจ้าพระยา มีการทำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและแจก

ให้กับบุคลากรบริการทางคลินิก เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์

และนำมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผล

จากการสำรวจความคิดเห็นปัญหา/อุปสรรคในการทำวิจัยของบุคลากรบริการทางคลินิก สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จพระยา รายนามต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนตัวพบว่าบุคลากรบริการทางคลินิกที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ปฏิบัติกรในตำแหน่งผู้ปฏิบัติร้อยละ 86.0 เป็นเพศหญิงร้อยละ 84.1 มีอายุระหว่าง 30 ถึง 49 ปีร้อยละ 54.8 มีสถานภาพสมรส โสด ร้อยละ 51.8 มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 50.0 ระยะเวลาการทำงานในราชการไม่เกิน 9 ปี ร้อยละ 30.5 ระยะเวลาทำงานในสถาบันฯ ไม่เกิน 9 ปี ร้อยละ 35.4 ส่วนใหญ่ทำงานในวิชาชีพพยาบาล ร้อยละ 70.7 และปฏิบัติงานในประเภทวิชาการระดับชำนาญการร้อยละ 57.9

ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยของบุคลากรบริการทางคลินิกพบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้เดิมเรื่องระเบียบวิธีวิจัยร้อยละ 92.7 โดยเคยเรียนอย่างน้อย 1 วิชา ร้อยละ 49.4 และมีประสบการณ์การทำวิจัยในระหว่างศึกษาถึงร้อยละ 79.3 แต่มีเพียงร้อยละ 50.6 ที่มีประสบการณ์ทำวิจัยหลังการศึกษา ซึ่งบุคลากรบริการทางคลินิก

ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าไม่เคยอบรมความรู้ด้านการวิจัยของสถาบันฯ ร้อยละ 56.7 และในเรื่องการวางแผนการทำวิจัย 1-5 ปีข้างหน้า ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่แน่ใจร้อยละ 53.0 และไม่ต้องการให้สถาบันฯ พัฒนาด้านวิจัยให้กับตนเองถึงร้อยละ 55.5 โดยบุคลากรบริการทางคลินิกที่ทำวิจัยจำนวน 83 คน มีการทำวิจัยจำนวน 127 เรื่องและได้อธิบายลักษณะการดำเนินการวิจัยว่า วิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยพื้นฐานร้อยละ 40.2 เวลาที่ใช้ในการวิจัยไม่เกิน 1 ปี ร้อยละ 63.8 โดยเงินทุนที่ใช้ในการทำวิจัยเป็นทุนส่วนตัวร้อยละ 55.9 และการวิจัยมีลักษณะการทำให้เป็นกลุ่มภายในวิชาชีพเดียวกัน ร้อยละ 63.8 หัวข้อที่ทำวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการทำงานในวิชาชีพร้อยละ 37.8 และผลงานการวิจัยส่วนใหญ่มีการเผยแพร่ร้อยละ 72.4 โดยวิธีการนำเสนอในที่ประชุมวิชาการร้อยละ 38.6

2. ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัย/เหตุผลในการทำวิจัยของบุคลากรบริการทางคลินิก โดยเรียงลำดับจากระดับความเห็นมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก พบว่าเหตุผลที่ทำวิจัยเพื่อแสวงหาคำตอบและตอบสนองความอยากรู้ในทางวิชาการของตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 4.01 รองลงมา เพื่อนำผลงานวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ย 3.70 เป็นความชอบส่วนตัวมีค่าเฉลี่ย 3.61 ได้รับแรงกดดันจากสถาบันและ/หรือหัวหน้างานให้ทำวิจัยมีค่าเฉลี่ย 3.61 และเพื่อใช้เป็นผลงานในการขอตำแหน่งมีค่าเฉลี่ย 3.60 ตามลำดับ

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคที่เป็นเหตุผลในการไม่ทำวิจัยของ

บุคลากรบริการทางคลินิกเมื่อเรียงลำดับจากระดับความเห็นมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก พบว่าบุคลากรบริการทางคลินิกให้เหตุผลว่ามีภาระงานมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาไม่มีเวลาขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยพื้นฐานเพื่อการทำวิจัย ขาดความรู้ด้านการใช้สถิติในการทำวิจัย และมีภาระส่วนตัวมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคที่เป็นเหตุผลในการไม่ทำวิจัยของบุคลากรบริการทางคลินิก

ปัญหา/อุปสรรคที่เป็นเหตุผลในการไม่ทำวิจัย	ระดับความเห็น		
	Mean	Std. Deviation	ระดับ
1. มีภาระงานมาก	4.21	.896	มาก
2. ไม่มีเวลา	3.88	1.012	มาก
3. ขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยพื้นฐานเพื่อการทำวิจัย (เช่น หนังสือ/วารสาร/คอมพิวเตอร์/ฐานข้อมูลออนไลน์/สถานที่ทำงานที่เอื้อ ฯลฯ)	3.78	1.141	มาก
4. ขาดความรู้ด้านการใช้สถิติในการทำวิจัย	3.70	1.016	มาก
5. มีภาระส่วนตัวมาก	3.56	.998	มาก
6. ไม่สามารถหาเครื่องมือหรือแบบวัดที่เหมาะสมต่อการนำไปใช้	3.37	.822	ปานกลาง
7. ขาดที่ปรึกษาที่มีความรู้ด้านวิจัย	3.22	1.141	ปานกลาง
8. แรงจูงใจให้ทำวิจัย(เช่น ค่าตอบแทน การให้เกียรติความชอบ ฯลฯ)ไม่ดีพอ	3.10	1.237	ปานกลาง
9. ขาดแหล่งทุนวิจัย	3.07	.969	ปานกลาง
10. ขาดความรู้ด้านการทำวิจัย	2.89	1.203	ปานกลาง
11. ขาดความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน	2.86	1.038	ปานกลาง
12. ต้องการใช้เวลาในการหารายได้พิเศษจากการทำงานอื่น/ทำงานพิเศษที่อื่น ที่ให้รายได้มากกว่าค่าตอบแทนจากการทำวิจัย	2.82	1.027	ปานกลาง
13. ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้าหน่วยงาน	2.53	1.159	ปานกลาง
14. การวิจัยไม่มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติของตนเอง	2.38	1.087	ปานกลาง
15. ไม่คิดว่าการวิจัยจะช่วยพัฒนาความรู้ทางวิชาการของตนเองได้	2.09	1.132	ปานกลาง

3. ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเอื้อต่อการทำวิจัยให้สำเร็จ บุคลากรบริการทางคลินิกได้ให้ความคิดเห็นเรียงลำดับจากระดับความเห็นมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก คือมีการใช้ผลงานวิจัยประกอบการพิจารณาความดีความชอบ/เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 3.84 รองลงมา มีนโยบายสนับสนุนการทำวิจัยของบุคลากรอย่างชัดเจนมีค่าเฉลี่ย 3.81 ให้มีการลดภาระงานในหน้าที่และงานอื่นๆ ทำให้มีเวลาในการทำงานวิจัยได้มากขึ้นมีค่าเฉลี่ย 3.80 มีการจัดผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยแก่บุคลากรมีค่าเฉลี่ย 3.80 และมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีประโยชน์ต่อสังคมผ่านสื่อต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 3.73 ตามลำดับ

อภิปราย

จากการสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยของบุคลากรทางคลินิก สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จพระเจ้าพระยา พบว่ามีประเด็นสำคัญดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลการวิจัยของบุคลากรบริการทางคลินิกพบว่าส่วนใหญ่มีความรู้เดิมเรื่องระเบียบวิธีวิจัย โดยเฉลี่ยเรียนอย่างน้อย 1 วิชา และมีประสบการณ์การทำวิจัยในระหว่างศึกษาซึ่งถือว่าเป็นจุดแข็งและนำมาพัฒนาด้านการวิจัย แต่ส่วนบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำวิจัยหลังการศึกษา การไม่เคยอบรมความรู้ด้านการวิจัยและการวางแผนการทำวิจัย 1-5 ปีข้างหน้าตอบว่าไม่แน่ใจ มีถึงร้อยละ 50 สามารถนำข้อมูลนี้เป็นแนวทางในการพัฒนา ความรู้และเจตคติของบุคลากร

นอกจากนี้บุคลากรบริการทางคลินิกที่ทำวิจัยได้อธิบายลักษณะการดำเนินการวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยพื้นฐาน เวลาที่ใช้ในการวิจัยไม่เกิน 1 ปี และใช้เงินทุนส่วนตัวในการทำวิจัย จากข้อมูลเหล่านี้สามารถใช้เป็นแนวทางการสนับสนุนเรื่องเงินทุนและเวลาในการทำวิจัยที่สามารถไม่รบกวนการทำงานประจำได้

2. ปัจจัยและเหตุผลในการทำวิจัยของบุคลากรทางคลินิกคือเพื่อแสวงหาคำตอบและตอบสนองความอยากรู้ในทางวิชาการของตนเอง นำผลงานวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานเป็นความชอบส่วนตัว ได้รับแรงกดดันจากสถาบันและ/หรือหัวหน้างานให้ทำวิจัย และใช้เป็นผลงานในการขอกำหนดตำแหน่ง ซึ่งความคิดเห็น 4 ใน 5 ข้อมีความเกี่ยวข้องกับตัวนักวิจัยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยกันยารัตน์ เอี่ยมอัมพร¹³ ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปริมาณการผลิตผลงานการวิจัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยพายัพพบว่าทัศนคติที่มีต่อการวิจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปริมาณการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกับผลการศึกษาของเกษร ภูณานิคม¹⁴ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำหรือไม่ทำวิจัยของครูคือลักษณะบุคคลด้านทัศนคติชอบที่จะทำวิจัยและทำให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคที่เป็นเหตุผลในการไม่ทำวิจัยของบุคลากรบริการทางคลินิก โดยเรียงลำดับจาก

ระดับความเห็นมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก คือ มีภาระงานมาก ไม่มีเวลา ขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยพื้นฐานเพื่อการทำวิจัย ขาดความรู้ด้านการใช้สถิติในการทำวิจัยและมีภาระส่วนตัวมาก ซึ่งทั้ง 5 ลำดับมีระดับความเห็นเฉลี่ยอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาจำนวนมากที่พบว่าปัจจัยทั้ง 5 นี้มีผลต่อการผลิตผลงานวิจัย โดยประเด็นภาระงาน ภาระส่วนตัว และไม่มีเวลา สอดคล้องการศึกษาของ เลิศศรีเอียง¹⁵ เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของ อาจารย์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรีพบว่าปัญหาในการทำวิจัยของอาจารย์คือเวลาไม่เพียงพอเนื่องจากมีงานรับผิดชอบมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของนสพ. ทรัพย์บุญญ์¹⁶ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงพบว่าอาจารย์มีภาระงานสอนมากทำให้ไม่มีเวลาในการทำวิจัย ทำนองเดียวกับ สมเกียรติยศ วรเดช¹⁷ ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของนักวิชาการด้านสาธารณสุขในสังกัด สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดพัทลุงพบว่าการมีภาระงานประจำมากทำให้นักวิชาการไม่มีเวลาที่จะทำวิจัย และงานวิจัยสุภิสรา สุวรรณชาติและคณะ¹⁸ ได้ศึกษาปัญหาอุปสรรคการทำวิจัยของอาจารย์ประจำวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพมหานครว่าปัญหาสำคัญคืออาจารย์ไม่มีเวลาทำวิจัยเพราะมีภาระงานมากไม่มีเวลาทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยกันยรัตน์ เอื้อมอัมพร¹³ ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปริมาณการผลิตผลงานการวิจัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยพายัพ

พบว่าภาระงานสอนมีความสัมพันธ์ทางลบกับปริมาณการผลิตผลงานการวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเวลาที่ใช้ในการทำวิจัยและทัศนคติที่มีต่อการวิจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปริมาณการผลิตผลงานการวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่าภาระการสอนและเวลาที่ใช้ทำการวิจัย เป็นปัจจัยสำคัญที่ร่วมพยากรณ์ปริมาณการผลิตผลงานวิจัยของบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับการศึกษา อมรนา นาวารวงศ์¹⁹ พบว่าตัวแปรด้านเวลาและทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ.01

ส่วนปัญหาการขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยพื้นฐานเพื่อการทำวิจัย สอดคล้องกับการศึกษาของนสพ. ทรัพย์บุญญ์¹⁶ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัญหาในการทำวิจัยในระดับมากคือการขาดเครื่องมือเครื่องใช้ในการวิจัย ความไม่พร้อมของตำราเอกสารเพื่อการค้นคว้าวิจัย เช่นเดียวกับอีกหลายการศึกษา^{18,20} ที่กล่าวว่า การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวก เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์, ฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูลรวมทั้งแหล่งข้อมูลทำการวิจัย มีผลในทางลบต่อการผลิตงานวิจัย และปัญหาการขาดความรู้ด้านการใช้สถิติในการทำวิจัย สอดคล้องกับการศึกษาของบุญชู นาคโต²¹ ในการศึกษาสภาพและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย พบว่าปัญหาการวิจัยของครู คือการ

ขาดความรู้และทักษะในการใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและมีความต้องการให้สนับสนุนด้านความรู้และทักษะมากที่สุด เช่นเดียวกับผลงานวิจัยอีกหลายฉบับที่กล่าวสอดคล้องกัน^{17,18,20,22,23} ว่าปัญหาที่สำคัญของบุคลากรคือขาดความรู้ทั้งด้านระเบียบวิธีวิจัย ด้านสถิติในการวิจัยและการวิเคราะห์สถิติ ทำให้ไม่มีทักษะในการวิจัย

3.ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยของบุคลากรบริการทางคลินิก ที่ต้องการให้สถาบันฯมีนโยบายสนับสนุนการทำวิจัยของบุคลากรอย่างชัดเจน มีการจัดผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยแก่บุคลากร สอดคล้องกับการศึกษาของ เกษร กุณาใหม่¹³ พบว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญคือนโยบายและการสนับสนุน เช่น การจัดให้มีที่ปรึกษาในการทำวิจัย การสนับสนุนให้ไปอบรมเกี่ยวกับการวิจัยและการส่งเสริมครูผู้สอนให้ทำวิจัยและนำผลไปใช้ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้มีการใช้ผลงานวิจัยประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนาฏอนงค์ สุวรรณจิตต์²² พบว่าการไม่นำผลงานวิจัยมาใช้พิจารณาความดีความชอบทำให้อาจารย์ไม่เห็นความสำคัญในการทำวิจัย และการลดภาระงานในหน้าที่และงานอื่นๆ ทำให้มีเวลาในการทำงานวิจัยได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบุญชู นาคโต²¹ พบว่าครูมีความต้องการการสนับสนุนด้านเวลาในการทำวิจัย เช่นเดียวกับการศึกษาอีกหลายการศึกษา^{13,15,16,18} ที่แสดงให้เห็นว่าการลดภาระงานบางอย่างและให้เวลาจะช่วยให้สามารถผลิต

งานวิจัยได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้การให้รางวัลหรือประกาศเกียรติคุณแก่มีผลงานวิจัยดีเด่นยังเป็นอีกวิธีหนึ่งที่บุคลากรให้ความสำคัญซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิเชียร สามภักดิ์²⁴ ที่มีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนกับปริมาณงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียน พบว่าการยอมรับนับถือหรือการยกย่องครูผู้ทำวิจัยมีความสัมพันธ์กับปริมาณงานวิจัยอย่างมีนัยสำคัญ การยกย่องสามารถให้รูปแบบการเข้าร่วมประชุมสัมมนา ด้านการวิจัย การจัดให้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้และประสบการณ์การวิจัย และการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะนโยบายในงานบริหารการวิจัย และการจัดให้ครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบในโครงการการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรเพ็ญ ปฏิสัมพันธ์²⁵ ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตรพบว่า 10 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวิจัยโดยแบ่งเป็นปัจจัยกระตุ้นและปัจจัยก้ำกั้น การได้รับความยอมรับนับถือและความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน เป็นปัจจัยกระตุ้นที่สำคัญใน 10 ปัจจัยนี้

สรุป

ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยของบุคลากรทางคลินิก สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จพระยา คือ เวลาและการสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งปัจจุบันทางสถาบันฯ ได้เริ่มส่งเสริมปัจจัยเอื้อในหลายประเด็น ได้แก่ การให้รางวัลผู้เสนอผลงานวิจัย การประกาศยกย่องผู้ที่มีผลงานดีเด่น รวมถึงงานวิจัยและ

พัฒนาได้ส่งเสริมความรู้การวิจัยด้วยการจัด research round, research review แต่ปัญหาเรื่อง เวลา การสนับสนุนด้านอื่นๆ และสร้างเจตคติ ที่ดีต่อการทำวิจัยยังต้องการการสนับสนุน จากผู้บริหารและหน่วยงานต่างๆที่จะช่วยกัน สนับสนุนให้เกิดผลงานวิจัยมากขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การลดปัญหาและอุปสรรคในการทำ วิจัยของบุคลากรทางคลินิก เพื่อบุคลากรให้มี ผลงานมากขึ้นนั้นต้องอาศัยความร่วมมือของ ทุกฝ่าย และให้ความสำคัญอย่างจริงจังจากผู้ บริหารในการสนับสนุนให้เกิดปัจจัยเอื้อให้มี มากที่สุด รวมถึงการดำเนินการวิจัยเชิงพัฒนา บุคลากรด้านการวิจัยเพื่อให้มีเจตคติที่ดีและเกิด ความร่วมมือที่ยั่งยืน

กิจกรรมประกาศ

ความสำเร็จของผลงานวิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบุคลากรทาง คลินิก สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา ทุกท่าน รวมถึงนายแพทย์พลภัทร์ โล่เสถียรกิจ หัวหน้างานวิจัยและพัฒนาที่ให้ข้อคิดเห็นใน การดำเนินงาน และทุนสนับสนุนจากมูลนิธิ สมเด็จเจ้าพระยา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

1. คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน 9 มิติ การวิจัยเพื่อฟื้นฟูชาติ.กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.2542.
2. จูติพร ดันติศรียานุรักษ์ รัชฎา ชิโสภา และ อรดา เกียรติสินยศ. ปัจจัยที่มีผลต่อการทำ วิจัยของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ.รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ: กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 2548.
3. สุธรรม อารีกุล. การประเมินผลงานการวิจัย ในภาพรวมของประเทศระหว่างปีงบประมาณ 2535-2539: รายงานฉบับสมบูรณ์.กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2543.
4. คณะกรรมการการวางแผนพัฒนาการ สาธารณสุข. แผนพัฒนาการสาธารณสุขในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535-2539). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.2535.
5. คณะกรรมการวางแผนพัฒนาสาธารณสุข, แผนพัฒนาการสาธารณสุขในช่วงแผน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ สงเคราะห์ทหารผ่านศึก2539.

6. คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 9. แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545-2549). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.2544.
7. การประชุมสรุปผลงาน. รายงานการประชุมประจำเดือน วันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2549 ณ ห้องประชุมศูนย์วิจัยและพัฒนา อาคารราชธานี กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : กลุ่มบุคลากรศูนย์วิจัยและพัฒนา. 2549.
8. สุภโชค ปิยะสันติ. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2539.
9. กาญจนา พูนศิลป์, จรัส ชูชื่นและเสรี สะมาแอ (2549) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างผลงานทางวิชาการด้านการวิจัยของบุคลากรสายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 2, (2) กรกฎาคม-ธันวาคม 2549, 161-186.
10. สุภัทรา ปานสุวรรณจิตร และ ชัยรัตน์ ปานสุวรรณจิตร ปัจจัยการทำวิจัยของอาจารย์วิทยาเขตภาคพายัพก่อนออกนอกระบบ. รายงานวิจัย. เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตภาคพายัพ. 2542.
11. ชุตินา มุตตาหารัช และนวพร หอมจันทร์. 2548. ปัญหาและความต้องการสนับสนุนในการทำวิจัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วารสารสงขลานครินทร์. 11,(3) ก.ค. -ก.ย. 2548, 293-306.
12. บุญชม ศรีสะอาด.การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7.กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.2545.
13. กันยารัตน์ เอื้อมอพร. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการผลิตผลงานการวิจัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยพายัพ.วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต(วิจัยและสถิติการศึกษา).เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยพายัพ.2546
14. เกษร กุณาใหม่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติ การวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1.วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและสถิติการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย เชียงใหม่.2549.
15. เลิศ ศรีเอียง. การทำวิจัยในชั้นเรียนของ อาจารย์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เพชรบุรี อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต,2547
16. นัสสี ทรัพย์บุญฤดี. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำ วิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.(การ วัดและประเมินผลการศึกษา).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546.

17. สมเกียรติยศ วรเดช. ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของนักวิชาการด้านสาธารณสุขในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2545
18. สุภิสรา สุวรรณชาติ, อภิญญา เพียรพิจารณา, จิตสดา ศรีหาเวช. ปัญหาอุปสรรคการทำวิจัยของอาจารย์ประจำวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ, 2550.
19. อมรา นาวารวงศ์. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการผลิตงานวิจัยของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2538.
20. บุญนิ ภูระวรรณ์. ความต้องการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2550.
21. บุญชู นาคโค. การศึกษาสภาพและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2545
22. นาฏอนงค์ สุวรรณจิตต์. ปัญหาและอุปสรรคการทำวิจัยของอาจารย์ประจำวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี. ปีที่ 19, ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย. 2549), หน้า 9-16.
23. พรทิพา ยืนยง. การพัฒนาศักยภาพครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลคงเย็น อำเภอ Mukdahan จังหวัด Mukdahan. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2553
24. วิเชียร สามภักดิ์. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนกับปริมาณงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2548
25. พรเพ็ญ ปฏิสัมพันธ์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.